

Adroddiad i'r:	Cabinet
Dyddiad y Cyfarfod:	29 Gorffennaf 2014
Aelod Arweiniol / Swyddog:	Y Cynghorydd Julian Thompson-Hill/Paul McGrady
Awdur yr Adroddiad:	Richard Weigh, Prif Gyfrifydd
Teitl:	Adroddiad Ariannol

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

Mae'r adroddiad yn rhoi manylion am gyllideb refeniw ac arbedion y Cyngor fel y cytunwyd arnynt ar gyfer 2014/15. Mae'r adroddiad hefyd yn rhoi diweddariad cryno o'r Cynllun Cyfalaf yn ogystal â'r Cyfrif Refeniw Tai a'r Cynllun Cyfalaf Tai.

2. Beth yw'r rheswm dros wneud yr adroddiad hwn?

Pwrpas yr adroddiad yw rhoi diweddariad ar sefyllfa ariannol bresennol y cyngor.

3. Beth yw'r Argymhellion?

Bod yr Aelodau yn nodi'r cyllidebau a bennwyd ar gyfer 2014/15 a'r cynnydd yn erbyn y strategaeth y cytunwyd arnynt ar gyfer y gyllideb.

4. Manylion yr adroddiad

Mae'r adroddiad yn crynhoi cyllideb refeniw'r Cyngor ar gyfer 2014/15 (**Atodiad 1**). Cyllideb net y Cyngor yw £188 miliwn (£192 miliwn yn 13/13) a rhagwelir y bydd gorwariant o £235 mil ar wasanaethau a chyllidebau corfforaethol. Mae naratif pellach ar gael isod. Cytunwyd ar arbedion o £7.1 miliwn fel rhan o'r gyllideb ac ar hyn o bryd mae'r arbedion yn cael eu cyflawni. Bydd dadansoddiad manylach yn cael ei gyflwyno ym mis Medi.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

Mae rheolaeth effeithiol o gyllidebau refeniw a chyfalaf y cyngor a chyflawni'r strategaeth gyllidebol y cytunwyd arni yn sylfaen i weithgarwch ym mhob maes, gan gynnwys blaenoriaethau corfforaethol.

6. Faint fydd hyn yn costio a sut bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

Mae naratif y gwasanaethau perthnasol ar gael yn y paragraffau canlynol.

Cyfathrebu, Marchnata a Hamdden - y rhagolygon presennol yw y byddant yn adennill costau ond, ar hyn o bryd, mae aelodau safleoedd hamdden yn

parhau i gynyddu. Os bydd y duedd hon yn parhau, yna mae'n debygol y bydd rhywfaint o'r cynigion arbedion sy'n cael eu cyflwyno ar gyfer 15/16 yn cael eu gwireddu'n gynnar.

Trosoglwyddwyd Canolfan Fowlio Gogledd Cymru yn ôl i berchnogaeth y Cyngor yn ddiweddar ac mae'r ganolfan i fod i ailagor ym mis Medi 2014. Tybir y bydd unrhyw gost sy'n gysylltiedig â gweithredu'r cyfleuster dros fisoedd y gaeaf yn cael ei wrthbwysu gan incwm o aelodau, ymwelwyr ac o'r bwyd a diod gynigir. Fodd bynnag, mae'n bosibl mai nid fel hyn fydd hi. Mae Harbwr y Foryd yn parhau i ddatblygu ac, fel y cytunwyd o'r blaen, mae unrhyw ddiffyg ariannol yn cael ei dalu'n gorfforaethol yn 14/15 (ar hyn o bryd rhagwelir y bydd diffyg o £47 mil).

Priffyrdd a Gwasanaethau Amgylcheddol - fel y nodwyd mewn adroddiadau blaenorol, mae'r gwasanaeth yn wynebu nifer o bwysau a risgiau yn 2014/15. Ar hyn o bryd rydym yn rhagweld y bydd y gwasanaeth yn gorwario £235 mil. Fodd bynnag, bydd y gwasanaeth yn parhau i geisio nodi camau gweithredu i gynnwys y gwariant o fewn y gyllideb gyffredinol. Y prif feysydd o amrywiad yw:

- Mae yna bwysau sylfaenol o fewn y Gwasanaeth Cludiant Ysgol. Ar gyfer 2014/15 mae hyn yn debygol o fod yn oddeutu £171 mil. Fodd bynnag, bydd amcanestyniad manylach ar gael ar ôl i'r ysgolion ddychwelyd ym mis Medi lle byddwn yn gwybod yn union beth fydd gofynion cludiant disgyblion. Mae Grŵp Tasg a Gorffen ar hyn o bryd yn gweithio i ganfod atebion parhaol i'r broblem hon. Mae'r gorwariant o £171 mil yn awr yn cynnwys cyfraniad amcanol o £104 mil o gyllideb Moderneiddio Ysgolion er mwyn talu am gostau hanesyddol sy'n ymwneud â chau ysgolion.
- Mae'r gostyngiad mewn incwm o barcio a welwyd yn ystod 2013/14 (yn bennaf yn y Rhyl a Phrestatyn) yn parhau a rhagwelir ar hyn o bryd y bydd y gorwariant o £100 mil. Mae gweithgor wedi ei sefydlu i nodi cynigion posibl i fynd i'r afael â hyn.
- Mae diffyg parhaus o £46 mil o fewn Gosodiadau Arfordirol sy'n ymwneud ag unedau heb eu gosod o fewn Pentref y Plant yn y Rhyl.
- Mae'r arbedion o fewn y gwasanaeth, sef £112 mil, hefyd wedi helpu i liniaru'r pwysau uchod.

Gwasanaethau Oedolion a Busnes - y rhagolygon presennol ar gyfer 2014/15 yw y bydd y gwasanaeth yn adennill ei gostau. Er bod pwysau o hyd ar gyllidebau Gofal Arbenigol yn y Gymuned mae'r rhain yn cael eu gwrthbwysu gan arbedion ar gostau cyflog (swyddi gwag) a hefyd drwy adolygu penawdau cyllideb ar draws swyddogaethau eraill. Ar gyfer y flwyddyn hon yn unig mae Llywodraeth Cymru wedi datblygu Cronfa Gofal Canolraddol i annog gweithio integredig rhwng awdurdodau lleol, y sector iechyd a phartneriaid eraill yn y sector gwirfoddol ac annibynnol. Mae'r gronfa ar gael ar

gyfer 2014-2015 ac mae £1.65 miliwn wedi ei ddyrannu i brosiectau yn Sir Ddinbych, sy'n cynnwys £0.55 miliwn mewn arian cyfalaf a £1.1 miliwn mewn arian refeniw. Mae cynlluniau yn parhau i gael eu datblygu gyda'r GIG, Cyngor Gwasanaethau Gwirfoddol Sir Ddinbych, Gofal a Thrawsio Sir Ddinbych a phartneriaid cyhoeddus ac annibynnol eraill ac, ar hyn o bryd, tybir y bydd dyraniad cyllid y Cyngor yn cael ei wario o fewn y flwyddyn ariannol gyfredol.

Ysgolion – ar ddiwedd mis Mehefin y rhagamcan ar gyfer balansau ysgolion yw £2.984 miliwn, sy'n ostyngiad o £908 mil ar falansau a ddygwyd ymlaen o 2013/14 (£3.892 miliwn). Fodd bynnag, bydd y rhagolwg hwn yn cael ei ailasesu ym mis Medi wrth i benderfyniadau ynghylch costau a gwariant gael eu hadolygu ar gyfer y tymor ysgol newydd. Mae'r cyngor yn cefnogi dwy ysgol mewn anhawster ariannol a bydd yn parhau i gynnig y gefnogaeth hon drwy gydol 2014-15. Mae gan y ddwy ysgol Benaethiaid dros dro sy'n ymwneud yn llawn â'r broses adfer ac maent yn gweithio gyda'r Awdurdod Lleol yn unol â hynny. Mae'r Gyllideb nad yw'n ddirprwyedig yn rhagweld tanwariant o £75 mil ar hyn o bryd.

Roedd cronfeydd arian parod wrth gefn y **Cynllun Corfforaethol** ar ddechrau 2014/15 yn £14.4 miliwn. Gan ganiatáu ar gyfer ariannu a gwariant sydd wedi eu rhagamcanu yn ystod y flwyddyn, amcangyfrifir y bydd balans y Cynllun Corfforaethol ar ddiwedd y flwyddyn yn £15.6m.

Cyfrif Refeniw Tai - mae'r sefyllfa refeniw ddiweddaraf yn rhagdybio y bydd cynnydd mewn balansau ar ddiwedd y flwyddyn o £68 mil o'i gymharu â chynnydd yn y gyllideb o £163 mil. Amcangyfrifir bod elfennau o gostau rheoli tai yn fwy na'r swm a gyllidebwyd. Ar ôl tri mis mae rhagolygon incwm rhent ychydig yn is na'r rhagamcan gwreiddiol y gyllideb. Mae'r gyllideb refeniw yn rhagdybio y defnyddir £943 mil i ariannu gwariant cyfalaf. Rhagolwg gwariant y Cynllun Cyfalaf Tai yw £6.1 miliwn. Mae'r ymgynghoriad ffurfiol ar ddiweddu Cymhorthdal Tai yng Nghymru yn mynd rhagddo ar hyn o bryd ac mae wedi cynnwys aelodau etholedig a thenantiaid.

Rheoli'r Trysorlys - ar ddiwedd mis Mehefin roedd cyfanswm benthyciadau'r cyngor yn £141.643 miliwn ar gyfradd gyfartalog o 5.63%. Roedd balansau buddsoddi yn £33.8 miliwn ar gyfradd gyfartalog o 0.60%.

Mae crynodeb o Gynllun Cyfalaf y Cyngor yn Atodiad 2. Mae'r cynllun cyfalaf cyffredinol a gymeradwywyd yn £27.9 miliwn ac mae'r gwariant hyd yma yn £3.16 miliwn. Hefyd yn Atodiad 2 mae'r gwariant arfaethedig o £15.7 miliwn ar y **Cynllun Corfforaethol**.

Yn **Atodiad 3** mae diweddariad ynglŷn â'r prif brosiectau sydd wedi eu cynnwys yn y Cynllun Cyfalaf.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o Effaith ar Gydraddoldeb a gynhaliwyd ar y penderfyniad?

Cyflwynwyd crynodeb o'r Asesiad o Effaith ar Gydraddoldeb i'r Cyngor i gefnogi'r arbedion yn y gyllideb eleni.

8. Pa ymgynghoriadau a wnaed gyda'r Pwyllgor Archwilio ac eraill?

Cyn eu cymeradwyo gan y Cyngor Sir, cytunodd Penaethiaid Gwasanaeth ac Aelodau Arweiniol ar yr arbedion, a chawsant eu cyflwyno mewn gweithdai cyllideb i'r aelodau a chawsant eu dosbarthu i staff. Cafodd y cynigion i fantoli'r gyllideb eu trafod yn fanwl yn y gweithdai i aelodau a rhoddwyd y cyfle i'r aelodau godi materion cyn mynd â'r adroddiad terfynol ger bron y Cyngor. Mae'r Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol wedi derbyn diweddariadau rheolaidd gan fod ganddo rôl yn cadw trosolwg dros broses y gyllideb.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

Mae'n bwysig bod gwasanaethau'n parhau i reoli cyllidebau'n ddoeth a bod unrhyw arian dros ben o fewn y flwyddyn yn cael ei ystyried yng nghyd-destun y sefyllfa ariannol tymor canolig, yn arbennig o ystyried graddfa'r gostyngiadau y mae'n ofynnol eu gwneud yn y gyllideb yn ystod y ddwy neu dair blynedd nesaf.

10. Beth yw'r risgiau ac a oes yna unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

Dyma'r cyfnod ariannol mwyaf heriol y mae'r cyngor wedi ei wynebu a byddai methu a chyflawni'r strategaeth y cytunwyd arni gogyfer â'r gyllideb yn rhoi mwy o bwysau ar wasanaethau yn y flwyddyn ariannol gyfredol ac yn y dyfodol. Bydd monitro a rheoli'r gyllideb yn effeithiol yn helpu i sicrhau bod y strategaeth ariannol yn cael ei chyflawni.

11. Pŵer i wneud y Penderfyniad

Mae'n ofynnol i awdurdodau lleol o dan Adran 151, Deddf Llywodraeth Leol 1972 wneud trefniadau ar gyfer gweinyddu eu materion ariannol yn briodol.